

Indexy spotřebitelských cen - inflace - listopad 2023

11.12.2023 - Jiří Mrázek, Pavla Šedivá | Český statistický úřad

Spotřebitelské ceny meziměsíčně vzrostly o 0,1 %. Tento vývoj byl ovlivněn zejména růstem cen v oddíle bydlení, který byl částečně kompenzován poklesem cen v oddíle doprava. Meziročně vzrostly spotřebitelské ceny v listopadu o 7,3 %, což bylo o 1,2 procentního bodu méně než v říjnu.

Meziměsíční srovnání

Meziměsíčně vzrostly spotřebitelské ceny v listopadu o 0,1 %. V oddíle bydlení byly vyšší ceny elektřiny o 1,6 % a zemního plynu o 0,7 %. V oddíle odívání a obuv vzrostly ceny oděvů o 1,1 % a v oddíle ostatní zboží a služby vzrostly ceny výrobků a služeb pro osobní péči také o 1,1 %. Z potravin byly vyšší především ceny zeleniny o 2,6 %, ovoce o 3,1 %, uzenin o 0,9 %, olejů a tuků o 1,8 % a sýrů a tvarohů o 0,6 %. Na meziměsíční snižování celkové cenové hladiny měly v listopadu největší vliv ceny v oddíle doprava. Ceny pohonných hmot a olejů zde klesly o 3,4 %. V oddíle potravin a nealkoholické nápoje se snížily zejména ceny vepřového masa o 5,7 %, vajec o 11,7 %, drůbežního masa o 2,5 % a chleba o 0,8 %.

Ceny zboží úhrnem zůstaly na úrovni měsíce října a ceny služeb vzrostly o 0,2 %.

Meziroční srovnání

„Spotřebitelské ceny v listopadu zpomalily svůj meziroční růst na 7,3 %. Oslabení meziročního cenového růstu bylo zaznamenáno ve většině oddílů spotřebního koše, nejvýraznější pak u potravin a bydlení. V oddíle doprava ceny meziročně klesly, a to především díky nižším cenám pohonných hmot,“ uvedla Pavla Šedivá, vedoucí oddělení statistiky spotřebitelských cen ČSÚ.

Meziročně vzrostly spotřebitelské ceny v listopadu o 7,3 %, což bylo o 1,2 procentního bodu méně než v říjnu. Bez započtení vlivu „Úsporného tarifu“ do indexu spotřebitelských cen v roce 2022 by meziroční cenový růst dosáhl hodnoty 4,7 % (více informací k indexu cen elektřiny: viz Poznámka).

Zpomalení¹⁾ meziročního cenového růstu bylo ovlivněno především cenami v oddíle bydlení a v oddíle potravin a nealkoholické nápoje. V oddíle bydlení ceny elektřiny zpomalily svůj meziroční růst na 143,0 % (v říjnu růst o 148,6 %) a ceny tepla a teplé vody na 24,2 % (v říjnu růst o 31,0 %). Ceny zemního plynu klesly o 6,3 % (v říjnu růst o 6,2 %) a ceny tuhých paliv o 0,8 % (v říjnu růst o 3,9 %), částečně i vlivem jejich růstu v listopadu loňského roku. V oddíle potravin a nealkoholické nápoje ceny brambor zmírnilly svůj meziroční růst na 28,5 % (v říjnu růst o 48,5 %) a ceny vepřového masa přešly z říjnového růstu o 6,1 % v pokles o 0,8 % v listopadu. Ceny vajec byly v listopadu nižší o 25,5 % (v říjnu pokles o 6,2 %) a ceny cukru o 18,6 % (v říjnu pokles o 11,1 %).

Na meziroční růst cenové hladiny měly v listopadu nadále největší vliv ceny v oddíle bydlení, kde kromě výše uvedeného vzrostly ceny nájemného z bytu²⁾ o 7,4 %, vodného o 16,3 % a stočného o 26,9 %. V oddíle alkoholické nápoje, tabák byly vyšší ceny lihovin o 2,8 %, vína o 3,7 %, piva o 8,0 % a tabákových výrobků o 6,9 %. V oddíle rekreace a kultura vzrostly ceny dovolených s komplexními službami o 10,1 %. V oddíle stravování a ubytování se zvýšily ceny stravovacích služeb o 8,4 % a ceny ubytovacích služeb o 12,0 %. K meziročnímu snížení cenové hladiny přispěly v listopadu ceny v oddíle doprava, kde klesly ceny automobilů o 3,8 % a ceny pohonných hmot a olejů o 8,8 %.

Náklady vlastnického bydlení (imputované nájemné) meziročně vzrostly o 0,5 % (v říjnu změna o 0,0 %). Úhrnný index spotřebitelských cen bez započtení nákladů vlastnického bydlení byl 108,2 %.
(Více informací: Metodická poznámka.)

Ceny zboží úhrnem vzrostly o 8,1 % a ceny služeb o 5,9 %.

Míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného indexu spotřebitelských cen za posledních 12 měsíců proti průměru předchozích 12 měsíců byla v listopadu 11,4 % (v říjnu 12,1 %).

Hladina bazického indexu spotřebitelských cen k základnímu období průměr roku 2015 byla v listopadu 148,2 % (v říjnu 148,1 %).

Harmonizovaný index spotřebitelských cen (HICP)³⁾

Podle předběžných výpočtů byla v listopadu meziměsíční změna HICP v Česku 0,0 % a meziroční 8,0 % (v říjnu 9,5 %). Podle bleskových odhadů Eurostatu byla meziroční změna HICP v listopadu 2023 za Eurozónu 2,4 % (v říjnu 2,9 %), v Německu 2,3 %. Nejvyšší byla v listopadu na Slovensku (6,9 %) a nejnižší v Belgii (pokles o 0,7 %). Podle předběžných údajů Eurostatu byla meziroční změna HICP 27 členských zemí EU v říjnu 3,6 %, což bylo o 1,3 procentního bodu méně než v září. Nejvyšší byla v říjnu v Maďarsku (9,6 %) a nejnižší v Belgii (pokles o 1,7 %).

(Více informací na internetových stránkách Eurostatu: HICP.)

* * *

Od ledna 2024 budou indexy spotřebitelských cen počítány na aktualizovaných vahách, které budou primárně vycházet z výdajů domácností v roce 2022 a budou modifikovány odhadem výdajů roku 2023. Nově vypočítávané indexy budou na všech úrovních spotřebního koše řetězeny k časové řadě indexů o základu průměr roku 2015 = 100. Tím bude zajištěno pokračování této časové řady, ze které budou počítány indexy k dalším základům (předchozí měsíc = 100, stejné období předchozího roku = 100 a index klouzavých průměrů za posledních 12 měsíců k průměru 12 předcházejících měsíců).

¹⁾ **Zrychlení/zpomalení** růstu meziročního cenového indexu je rozdíl mezi aktuálním a předchozím meziročním indexem. Je proto závislé na změně aktuálního meziměsíčního indexu a zároveň na změně základny – meziměsíčního indexu (růstu/poklesu) ve stejném měsíci loňského roku.

²⁾ Nájemné z bytu zahrnuje jak nově uzavřené smlouvy, tak i stávající.

³⁾ HICP neobsahuje imputované nájemné.